

Hautaustoimen päällikön viran kelpoisuusvaatimusten muuttaminen

Yhteinen kirkkoneuvosto 11.01.2024 § 11
316/01.01.00/2024

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää valtuustolle

1) että kiinteistöosaston johtosäännön (Yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymä 14.6.2018, tullut voimaan 1.8.2018) 3 luvun kappaleen 3.1.2 momentin 4 mukaista kohtaa, joka koskee ympäristö- ja hautaustoimen päällikön viran kelpoisuusvaatimusta muutettaisiin yhteisen kirkkoneuvoston esittämällä tavalla seuraavasti: Ympäristö- ja hautaustoimen päälliköllä tulee olla tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, tehtäväalan tuntemus ja hyvä perehtyneisyys ympäristö- ja hautaustoimen tehtäviin.

Viran erityiset tarpeet määrittävät kirkkoneuvoston kulloinkin vahvistamasta viran erityiset tarpeet -asiakirjasta.

2) että virkaan valittavan tulee olla Suomen evankelis-luterilaisen kirkon konfirmoitu jäsen

Käsittely Henkilöstöjohtaja Kajander ja kiinteistöjohtaja Rasimus selostivat asiaa. Käsittelyn aikana käytettiin kaksi puheenvuoroa. Käsittelyn jälkeen pidettiin kokoustauko klo 18.18.–18.28.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Ympäristö ja hautaustoimen tehtävät ja nykytila

Osana kiinteistöosastoa toimivan ympäristö- ja hautaustoimen tehtävänä on vastata seurakuntayhtymän hautausmaista, hautaustoiminnasta ja asiakaspalvelusta omaisnäkökulma ja yhteiskuntavastuu huomioon ottaen. Toiminta järjestetään kustannustehokkaasti kulttuuri- ja ympäristöarvoja vaalien.

Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöosaston johtosäännön mukaan ympäristö- ja hautaustoimen palveluyksikön tehtäväalueeseen kuuluvat:

- hautausmaat ja hautaukseen liittyvät palvelut
- hautausmailla tapahtuva hautainhoitorahaston toiminta
- hautaustoimen hankinnat
 - ympäristöasiat
 - metsät ja viheralueet
 - kiinteistöjen ulkoalueet ja niiden hoidon valvonta
 - jätehuolto

Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöosaston ympäristö- ja hautaustoimi vastaa lain velvoittamana hautauksiin liittyvistä tehtävistä, hautausmaiden ylläpidosta ja

hautapaikkojen riittävydestä Helsingissä. Ympäristö- ja hautaustoimen toimintatuotot ovat vuosittain n. 4 milj €, toimintakulut yli 8,2 milj € ja vuotuiset investoinnit n. 2 milj €. Vakinaisen henkilöstön määrä on n. 110, lisäksi palkataan vuosittain n. 400 kausityöntekijää. Helsingin seurakuntayhtymän hautausmaiden yhteispinta-ala on 182 hehtaaria. Vuosittaiset hautausmäärät ovat kasvussa ja vuonna 2022 toimitettiin n. 5 600 hautausta, määrä edustaa n. 10 % kaikista maamme haudoista. Hautauksista 88 % on tuhkahautauksia. Seurakuntayhtymän kahdessa krematoriossa on tällä hetkellä kolme tuhkausuunia.

Ympäristö ja hautaustoimi palvelee kaikkia asiakkaitaan tasavertaisesti uskontokunnasta tai maailmankatsomuksesta riippumatta. Honkanummella on lisäksi Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymien yhteinen krematorio ja tunnustukseton hautausmaa-alue. Hautaustoimi tekee tiivistä yhteistyötä maan muiden seurakuntatalouksien kanssa.

Hautainhoitorahaston vastuulla on 57 000 haudanhoitosopimusta. Palvelut tuotetaan ammattitaitoisesti ja kustannustehokkaasti. Tämän vuoksi työtä tekee moniosaava henkilöstö. Hautaustoimen tehtävät ovat viranomaistehtäviä, joita sääntelee useiden eri hallinnonalojen lainsäädäntö.

Väestön ikärakenteen muutos näkyy ympäristö- ja hautaustoimessa kasvavana haudosten määränä. Lähivuosien merkittävimmät investoinnit liittyvät krematoriotoiminnan kehittämiseen. Lisäksi Malmin hautausmaan pohjoisreunaan Helsingin kaupungin toimesta rakennettavilla keskitetyillä vainajatiloihin tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia hautausmaiden toimintaan ja osaan haudaukseen liittyvistä prosesseista. Helsingin seurakuntayhtymän ympäristö- ja hautaustoimi kehittää aktiivisesti palvelujaan, vainajalogistiikkajärjestelmän kehittämistyö on tästä hyvänä esimerkkinä. Tätä työtä tehdään yhteistyössä muiden seurakuntatalouksien ja sidosryhmien kanssa.

Hietaniemen ja Malmin hautausmaat ovat Museoviraston määrittelemiä, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Hyvin hoidetut laajat puistoalueet muodostavat myös merkittävän hiilinielun kaupunkiympäristöön.

Ympäristötoimen tehtäväälaan kuuluu Helsingin seurakuntayhtymän ympäristöasioiden kehittäminen ja koordinointi, Hiilineutraali kirkko 2030 -strategian edistäminen, metsäomistusten hoitaminen, kiinteistöjen jätehuolto sekä ulkoilualueiden viherrakennustöiden järjestäminen.

Hautausmaista Hietaniemen hautausmaa eroaa kansallisen roolinsa vuoksi; valtaosa maamme presidenteistä on haudattu Hietaniemeen. Tämä tuo toimintaan valtiollisia erityispiirteitä. Kansallisen muistamisen ja kulttuurin näkökulman lisäksi hautausmaat antavat kaupunkilaisille mahdollisuuden rauhoittumiseen.

Hautaustoimen päällikön tehtävät ja viran tarpeellisuus

Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöosaston johtosäännön mukaan ympäristö- ja hautaustointia johtaa hautaustoimen päällikkö.

Hautaustoimen päällikön virka vapautuu 31.5.2024 kun pitkään virassa olleen ja nyt tilapäisesti viran tehtäviä hoitavan henkilön määräaikainen palvelussuhde päättyy.

Hautausmaita johtavat hautaustoimen päällikön alaisuudessa hautausmaiden ylipuutarhurit. Hautainhoitorahaston kiinteistösijoitustoimintaa johtaa kiinteistöjohtaja ja hautainhoitorahaston hautausmailla tapahtuvaa toimintaa hautaustoimen päällikkö.

Hautaustoimen päällikön suorassa alaisuudessa työskentelevät kolme ylipuutarhuria, joista kukin vastaa kahden hautausmaan operatiivisesta toiminnasta. Lisäksi hautaustoimen päällikön alaisuudessa toimii hautapalveluiden esihenkilö sekä hautaustoimen assistentti ja lisäksi ympäristöasiantuntija ja ympäristömestari. Hautaustoimi vastaa myös siunauskappelitoiminnasta. Siunauskappaleiden

henkilöstö ja siunaustoiminnan kustannukset ovat kuitenkin hautaustoimilain mukaisesti kohdennettu kiinteistöosastolle.

Viran lakisääteisten tehtävien laajuus ja vaativuus huomioon ottaen on hyvin perusteltua, että tämä vapautuva hautaustoimen päällikön virka täytettäisiin mahdollisimman pian.

Hautaustoimen päällikön viran kelpoisuusvaatimukset, muutosesitys perusteluineen

Tällä hetkellä voimassa olevan Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöosaston johtosäännön mukaan ympäristö- ja hautaustoimen päälliköllä tulee olla puutarha-alan oppilaitoksen ammattikorkeakoulututkinto tai ammattikorkeakoulututkintoa vastaava aikaisempi opistotasoinen tutkinto tai soveltuva korkeakoulututkinto. Lisäksi vaaditaan hyvä työnjohdollinen kokemus.

Johtosäännön kelpoisuusvaatimuksen ilmaisuun sisältyy tulkinnanvaraisuutta siihen, tulisiko tehtävään valittavalla olla kaikissa tilanteissa puutarha-alan tutkinto. Alan vakiintuneena käytäntönä on tähän asti ollut, että hautaustoimen päälliköllä on puutarha-alan koulutus. On myös merkittävää huomata, että puutarha-ala on merkittävästi monimuotoistunut viime vuosina ja tämän kehityksen ja näiden erilaisten mahdollisten suuntautumisvaihtoehtojen selkeämpi hyväksi lukeminen on perusteltua.

Edellä esitetty ympäristö- ja hautaustoimen toimialan kuvaus osoittaa lisäksi sen, että Helsingin seurakuntayhtymän ympäristö ja hautaustoimen päällikön tehtäväalue ja siihen liittyvät taloudelliset ja johtamisvastuut eroavat merkittävästi jo yksinomaan toiminnan laajuudesta johtuen muiden suurten seurakuntatalouksien hautaustoimen päälliköiden tehtävistä. Helsingin seurakuntayhtymän hautaustoimen päällikkö vastaa useiden miljoonien budjetista, ylläpitää ja kehittää työalaan liittyvää yhteistoimintaa ja verkostoitumista yhteiskunnallisten, alan keskeisten toimijoiden ja muiden ulkoisten yhteistyötahojen (esim. valtio, kunnat, muut seurakuntataloudet, terveydenhuolto) sekä yhtymän eri työalojen kanssa sekä vastaa toiminnan lainmukaisuudesta ja taloudesta. Hautaustoimen päällikön alaisuudessa työskentelee yli 100 työntekijän organisaatio, minkä vuoksi tehtävässä korostuvat myös henkilöstö- ja muutosjohtamisen taidot. Hautaustoimen päällikön tehtäviin kuuluu myös vaativia asiakaspalvelutilanteita sekä surun ja menetyksen kohdanneiden ihmisten kanssa työskentelemistä.

Tästä syystä esitetään, että yhteinen kirkkoneuvosto esittäisi yhteiselle kirkkovaltuustolle, että hautaustoimen päällikön viran kelpoisuusehtoja selkiinnytettäisiin siten, että viran kelpoisuusehdot määriteltäisiin seuraavasti:

Ympäristö- ja hautaustoimen päälliköllä tulee olla tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, tehtäväalan tuntemus ja hyvä perehtyneisyys ympäristö- ja hautaustoimen tehtäviin.

Viran erityiset tarpeet määrittävät kirkkoneuvoston kulloinkin vahvistamasta viran erityiset tarpeet -asiakirjasta.

Esitetty tekstin muotoilu noudattelee yhteisen kirkkovaltuuston 14.12.2023 hyväksymän hallintosäännön johtavien virkojen kelpoisuusvaatimusten kirjaustapaa sillä erotuksella, että hautaustoimen päällikön tehtävässä edellytettävä koulutustaso on korkeakoulututkinto.

Hautaustoimen päällikön edellytys kirkkoon kuulumisesta

Uuden kirkkolain (652/2023) 7 luvun 2 §:n mukaan seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen virka- tai työsopimussuhteeseen voidaan ottaa vain konfirmoitu kirkon jäsen, jos tehtävät

liittyvät kirkon jumalanpalveluselämään, diakoniaan, kasvatukseen, opetukseen, sielunhoitoon tai edustamiseen. Muutoin kelpoisuusvaatimuksista säädetään evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetussa laissa.

Viran tehtävien hoidon kannalta olennaista ja huomionarvoista on, että ympäristö- ja hautaustoimi palvelee kaikkia uskonnosta tai vakaumuksesta riippumatta ja on siten kaikille yhdenvertaista. Tunnuksetonta hautausmaata Honkanummella ylläpidetään yhteistyössä Vantaan seurakuntayhtymän kanssa.

Hautaustoimen päällikön viran tehtäviä arvioitaessa erityisesti viranhaltijan rooli kirkon edustajana korostuu monin tavoin. Lähtökohtana on, että valtiolta on lainsäädännöllä (hautaustoimilaki 457/2003, 2 luku 3 §:ssä) delegoinut Evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnille tai seurakuntayhtymille velvollisuuden ylläpitää yleisiä hautausmaita. Tähän viranomaisvastuuseen kuulu tällöin esim. hautaustoimilain soveltaminen ja tulkitseminen ja tähän liittyvien päätösten valmistelu sekä näihin liittyvä vuorovaikutus, ohjeistus ja neuvonta mm. omaisten ja muiden mahdollisten sidosryhmien kanssa.

Hautaustoimen päällikkö edustaa työnantajaansa kirkkoa hyvin erilaisissa rooleissa: hautaustoimen päällikkö toimii neuvottelijana suhteessa eri viranomais tahoihin. Hautaustoimella on myös erityinen rooli poikkeusoloihin varautumisessa ja tässä tehtävässä hautaustoimen päällikkö toimii kirkon edustajana.

Kuolemaan, vainajan käsittelyyn, surun kohtaamiseen ja hautaamiseen sekä hautausmaihin ja siunauskappeleihin ja niiden toimintaan liittyy paljon sellaisia kristilliseen uskoon ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä, joita hautaustoimen päällikkö työsäänsä käsittelee ja edustaa. On myös olennaista huomata, että vaikka kirkkoon kuulumisen sinällään on vähentynyt edelleen valtaosa vainajista haudataan tästä huolimatta kirkollisin menoin. Tässä suhteessa on myös perusteltua katsoa, että työn luonne ja tehtävän sisältö edellyttävät kirkon ja evankelis-luterilaisen uskon syvempää tuntemusta ja näistä näkökulmista on perusteltua, että virkaan nimitettävän henkilön tulee olla evankelis-luterilaisen kirkon konfirmoitu jäsen. Samalla tehtävässä tarvitaan yhä enemmän erilaisten uskontojen ja kulttuurien tuntemusta.

Lapsivaikutusten arviointi

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia

Lisätiedot

Kiinteistöjohtaja Osmo Rasimus, p. 09 2340 2700, osmo.rasimus@evl.fi